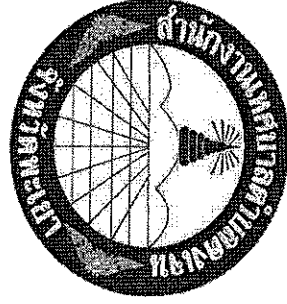

เลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ประจำปี ๒๕๖๒

คำนำ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ของเทศบาลตำบลดงเจน อำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา เป็นกลไกในการขับเคลื่อนเพื่อป้องกัน และปราบปรามการทุจริต ตามยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑- ๒๕๘๐) และแผนผังพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๑- ๒๕๗๐) โดยใช้เป็นเครื่องมือการประเมินคุณธรรม และความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) เพื่อป้องกันปัญหาจากการทุจริต คอรัปชั่นที่เกิดขึ้นในระบบราชการยุคปัจจุบัน ซึ่งเกิดจากผลประโยชน์ ขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ในการดำรงตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือที่ เรียกว่า “ ผลประโยชน์ทับซ้อน ” จึงถือได้ว่าการมีปัญหาเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นการทุจริตคอรัปชั่น ประเภทหนึ่งเพราะเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคลโดยละเมิดกฎหมายหรือจริยธรรม ด้วยการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่การงานไปแสวงหาผลประโยชน์ที่สุจริตในการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จนทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ เกิดการละเมิดคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ ของส่วนรวมและทำให้ประโยชน์หลักของหน่วยงานและชุมชนต้องเสียไป

เทศบาลตำบลดงเจน เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่ขับเคลื่อนหน่วยงานภาครัฐ ภายใต้กรอบธรรมาภิบาล ได้ประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาล เพื่อลดปัญหาการทุจริตภาครัฐ ป้องกันมิให้ เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ และยังเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพที่ดีของหน่วยงานให้เป็นที่ยอมรับ ของสังคม อันจะนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคมส่วนรวมและ ประเทศชาติบ้านเมืองสืบไป

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ความหมาย	๔
วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยง	๔
องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ	๔
ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ	๕
ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ	๕
ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง	
ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ความเสี่ยง	
ขั้นตอนที่ ๓ เปรียบเทียบระดับความเสี่ยง	
ขั้นตอนที่ ๔ แผนบริหารความเสี่ยง/มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต	

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

เทศบาลตำบลงาเจน อำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา

๑. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันทรทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสม จะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กร ถือเป็นภารกิจป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ขององค์กรจะไม่มีการทุจริต หรือในกรณีที่พบการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาไม้อยกกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้น ก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีมาตรการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานประจำ ซึ่งมีใช้เพิ่มภาระงานแต่อย่างใด การประเมินความเสี่ยงการทุจริต เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการค้นหาหรือระบุจุดอ่อน (Weakness) ของระบบงานต่าง ๆ ภายในองค์กรที่อาจเป็นช่องให้เกิดการทุจริต และเป็นการมุ่งหาความเป็นไปได้ (Potential) ที่จะเกิดการกระทำทุจริตในอนาคต

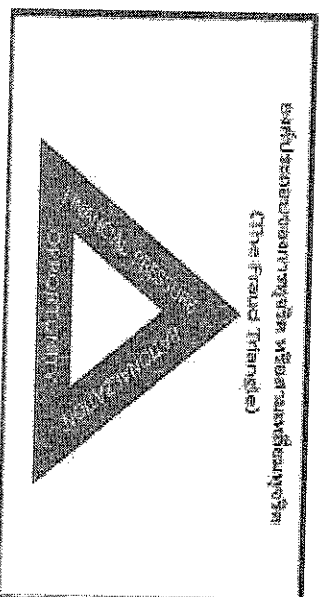
วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๒. การบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลัก ตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกัน โดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับ ติดตามความเสี่ยงเป็นกรอบทาน เป็นลักษณะ Post-Decision

๓. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure หรือแรงกดดัน หรือแรงจูงใจ Opportunity หรือโอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กร มีจุดอ่อน และ Rationalization หรือการหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (The Fraud Triangle)

๕. ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๕.๑ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้อกับการอนุมัติพิจารณา อนุญาต (เฉพาะหน่วยงานที่มีภารกิจให้บริการประชาชน อนุมัติ หรืออนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘)

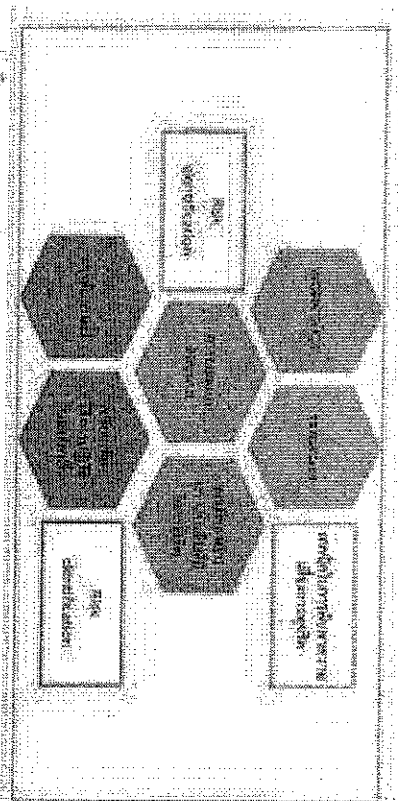
๕.๒ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๕.๓ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

๕. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง

ให้รวบรวมข้อมูลความเสี่ยง ปัญหา พฤติกรรมที่เคยเกิดขึ้นหรือเคยรับรู้มาก่อน แล้วคาดการณ์ว่าจะมีโอกาสดังขึ้นอีก (Know factor) หรือปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต เป็นความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในโครงการ กิจกรรม หรือในกระบวนการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ (Unknow factor)

โดยการประเมินความเสี่ยงในครั้งนี้ ใช้วิธีเลือกประเด็นที่มีโอกาสความเสี่ยง โดยสามารถระบุความเสี่ยงได้ ดังนี้

ตารางที่ ๑ ระบุความเสี่ยง

ที่	โครงการ/กิจกรรม	ประเภทความเสี่ยง	
		Know factor	Unknow factor
๑.	เจ้าหน้าที่ยกยอกเงินหลวง ปลอมแปลงเอกสารในการเบิกจ่าย		✓

หมายเหตุ :

๑. ความเสี่ยงที่เคยเกิดขึ้น หรือคาดว่าจะเกิดขึ้น ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง Know factor

๒. หากไม่เคยเกิดหรือไม่เคยมีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่า มีโอกาสเกิดขึ้น ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่อง Unknow factor

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

นำข้อมูลจากตารางที่ ๑ มาวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงของการเกิดเหตุการณ์ของแต่ละโครงการ/กิจกรรม โดยระบุสถานะของความเล็งตามสี่ มี ๔ สถานะ ดังนี้

๑.

สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

๒.

สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลาง อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ แต่ต้องเฝ้าระวัง อาจมีการปรับปรุงการควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๓.

สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูง อยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ จำเป็นต้องจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

๔.

สถานะสีเข้มแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก ที่เกินระดับความเสี่ยงที่ทนยอมรับยอมรับได้อย่างมาก ต้องมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเร่งด่วน

ตารางที่ ๒ สถานะความเสี่ยง

ที่	โครงการ/กิจกรรม	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
๑.	เจ้าหน้าที่ยกยอกเงินหลวง ปลอมแปลงเอกสารในการเบิกจ่าย				✓

ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk Matrix)

นำโครงการ/กิจกรรม ที่มีสถานะความเสี่ยงการทุจริตระดับสูง จนถึงสูงมาก (สีส้มกับสีแดง) จากตารางที่ ๒ มาทำการหาค่าความเสี่ยง ซึ่งได้จากระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีค่า ๑-๓ ระดับความเสี่ยงรุนแรงของผลกระทบ มีค่า ๑-๓ โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนการนั้น ๆ แสดงว่าขั้นตอนนั้น เป็น part หมายความว่า ความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวังการทุจริต ค่าของ part คือ อยู่ในระดับ ๓ หรือ ๒

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนรองของกระบวนการนั้น ๆ แสดงว่าขั้นตอนนั้น เป็น should หมายถึง จำเป็นดำเนินการเฝ้าระวังการทุจริต ค่าของ should อยู่ในระดับ ๑

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีแนวทางการพิจารณา ดังนี้

- กิจกรรมหรือขั้นตอนงานนั้นเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) รวมถึงงานกำกับดูแล พันธมิตรภาคีเครือข่าย ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนงานนั้นเกี่ยวข้องกับการเงิน รายได้ลดลง รายจ่ายเพิ่มขึ้น ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนงานนั้นเกี่ยวข้องกับผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย (customer/user) ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓

- กิจกรรมหรือขั้นตอนงานนั้นเกี่ยวข้องกับกระบวนการภายใน (Internal process) หรือ กระบวนการเรียนรู้ องค์ความรู้ (learning & growth) ค่าอยู่ระดับที่ ๑ หรือ ๒

ตารางประเมินความเสี่ยง

		ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง			
		ต่ำ (๑)	ปานกลาง (๒)	สูง (๓)	
	ต่ำ (๑)	๓	๖	๙	
	ปานกลาง (๒)	๒	๔	๖	
	สูง (๓)	๑	๓	๓	

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ

ตารางที่ ๓ Scoring โครงการ/กิจกรรม ที่ต้องเฝ้าระวัง

ที่	โครงการ/กิจกรรม	ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ	ค่าความจำเป็น x ความรุนแรง
๑.	เจ้าหน้าที่ยกยอเงินหลวง ปลอมแปลงเอกสารในการเบิกจ่าย	๒	๒	๔

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง

การนำค่าความรุนแรง จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินการควบคุมการทุจริต ว่ามีการควบคุมการทุจริตในระดับใด เมื่อเทียบกับคุณภาพการจัดการ โดยเกณฑ์คุณภาพการจัดการ จะแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ดี : จัดการได้ทันทีทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงการปฏิบัติงาน หน่วยงานไม่มีผลเสียหายทางการเงิน

พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบางครั้งที่ยังจัดการไม่ได้ กระทั่งถึงการปฏิบัติงานบ้าง แต่ยอมรับได้

อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงเล็กน้อย การจัดการเพิ่มค่าใช้จ่าย มีผลกระทบถึงการปฏิบัติงานและยอมรับไม่ได้ หน่วยงานเกิดความเสียหาย

ที่	โครงการ/กิจกรรม	คุณภาพการ จัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
			ต่ำ	ปานกลาง	สูง
๑.	เจ้าหน้าที่ยกยอกเงินหลวง ปลอมแปลงเอกสารในการเบิกจ่าย	ดี		—	

ตารางที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง

หมายเหตุ : นำค่าเฉลี่ย (จำเป็น x รุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต โดยการวิเคราะห์จากคุณภาพการจัดการขององค์กรกับความเสี่ยงเรื่องที่ทำการประเมิน (ดี/พอใช้/อ่อน) เพื่อประเมินว่าความเสี่ยงการทุจริตมีค่าความเสี่ยงอยู่ในระดับใด จะได้นำไปบริหารจัดการความเสี่ยงตามความรุนแรงของความประเมิน

ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง/มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ให้เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงจากการประเมินการควบคุมความเสี่ยง ในขั้นตอนที่ ๔ ที่อยู่ในช่องความเสี่ยงระดับสูง มาทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตก่อนมาเป็นอันดับแรก

- จากการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าว พบว่า ค่าประเมินความเสี่ยงการทุจริต เจ้าหน้าที่ยกยอกเงินหลวง ปลอมแปลงเอกสารในการเบิกจ่าย อยู่ในระดับ ๔ หรืออยู่ในระดับความเสี่ยงปานกลาง และคาดว่าจะมีคุณภาพการจัดการอยู่ในระดับดี

ทั้งนี้ สามารถเฝ้าระวังโครงการ/กิจกรรม ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการสร้างผลกระทบต่อการยืนยันการป้องกันหรือการแก้ไขปัญหาว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด โดยมีมาตรการป้องกันเพื่อมิให้เกิดการทุจริต ตามเอกสารแนบท้ายรายละเอียดการประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบของเทศบาลตำบลดงเจน อำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๑ แผ่น

ของเทศบาลตำบลเจียง อำเภอกู่กู่ ยาง จัหวัดพะเยา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ลำดับ	โครงการ/กิจกรรม	ปัจจัยเสี่ยงที่อาจมีผลกระทบ/กระตุ้นให้เกิดการทุจริต	การควบคุม/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง	ประเมินระดับความเสี่ยง			มาตรการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต	ตัวชี้วัด ผลสำเร็จ
				ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
๑	เจ้าหน้าที่ยกยอกเงินหลวง ปลอมแปลงเอกสารในการเบิกจ่าย	๑. ผู้บังคับบัญชาขาดการควบคุมอย่างใกล้ชิด ๒. เจ้าหน้าที่กระทำความผิดวินัยและจรรยาบรรณเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน	ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม			/	๑. ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิด มีการตรวจสอบและกำกับให้การตรวจสอบและกำกับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ๒. นำแนวทางการควบคุมภายในการจ่ายเงินของกรมบัญชีกลาง ไปปรับใช้ในการวางระบบควบคุมภายในด้านการจ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	-จำนวนเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน